ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)
της 16ης Ιουλίου 1998 *

Στην υπόθεση C-136/96,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του tribunal de grande instance de Paris προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

The Scotch Whisky Association

και

Compagnie financière européenne de prises de participation (Cofepp),

Prisunic SA,

Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal),

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 1576/89 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1989, για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, τον χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών (ΕΕ L 160, σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους C. Gulmann, πρόεδρο τμήματος, M. Wathelet (εισηγητή), J. C. Moitinho de Almeida, P. Jann και L. Sevón, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mischo
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η The Scotch Whisky Association, εκπροσωπούμενη από τον E. Borysewicz, δικηγόρο Παρισιού, και τον C. Walker, solicitor of the Supreme Court of England and Wales,

— η Compagnie financière européenne de prises de participation (Cofepp), εκπροσωπούμενη από τον M. Lesage-Catel Legrand, δικηγόρο Παρισιού,

— η Prisunic SA και η Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal), εκπροσωπούμενες από τον F. Caquelin, δικηγόρο Παρισιού,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J.-F. Dobelle, αναπληρωτή διευθυντή στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον R. Nadal, βοηθό γραμματέα εξωτερικών υποθέσεων στην ίδια διεύθυνση,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον E. Röder, Ministerialrat στο Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας, και τη S. Maaß, Regierungsrätin στο ίδιο υπουργείο,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Luis Pérez de Ayala Becerril, abogado del Estado, της υπηρεσίας κοινοτικών διαφορών,

— η Ιρλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. A. Buckley, Chief State Solicitor,

— η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον καθηγητή U. Leanza, προϊστάμενο της υπηρεσίας διπλωματικών διαφορών του Υπουργείου Εξωτερικών, επικουρούμενο από τον O. Fiumara, avvocato dello Stato,

— η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπουμένη από τη S. Ridley, του Treasury Solicitor's Department,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον J. L. Iglesias, νομικό σύμβουλο, και τον X. Lewis, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της The Scotch Whisky Association, εκπροσωπουμένης από τον δικηγόρο E. Borysewicz και τον C. Walker, της Compagnie financière européenne de prises de participation (Cofepp), εκπροσωπουμένης από τον δικηγόρο M. Lesage-Catel Legrand, της Prisunic SA και της Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal), εκπροσωπουμένων από τον δικηγόρο F. Caquelin, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από την K. Rispal-Bellanger, υποδιευθύντρια στη διεύθυνση νομικών υποθέσεων του Υπουργείου Εξωτερικών, και τον R. Nadal, της Ισπανικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον D. Santiago Ortiz Vaamonde, abogado del Estado, της υπηρεσίας κοινοτικών διαφορών, της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον P. Gallagher, SC, και την E. Barrington, BL, της Ιταλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπουμένης από τον O. Fiumara, της Κυβερνήσεως του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπουμένης από τον D. Anderson, barrister, και της Επιτροπής, εκπροσωπουμένης από τον X. Lewis, κατά τη συνεδρίαση της 5ης Φεβρουαρίου 1998,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Μαρτίου 1998,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 23ης Φεβρουαρίου 1996, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 25 Απριλίου 1996, το tribunal de grande instance de Paris υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, ένα προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 1576/89 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1989, για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, τον χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών (ΕΕ L 160, σ. 1).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της The Scotch Whisky Association, εταιρίας σκωτικού δικαίου έχουσας ως αντικείμενο την προστασία και την προώθηση των συμφερόντων των επιχειρήσεων εμπορίας σκωτσέζικου whisky σε ολόκληρο τον κόσμο και την υπεράσπιση των συμφερόντων αυτών ενώπιον των δικαστηρίων, και της Compagnie financière européenne de prises de participation (στο εξής: Cofepp, πρώην La Martiniquaise LM), της Prisunic SA και, αφετέρου, της Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal), σχετικά με την εκ μέρους των τελευταίων εμπορία ποτού με κατ' όγκο αλκοολικό τίτλο 30° με ονομασία περιλαμβάνουσα τον όρο «whisky».

3 Η οδηγία 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1978, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση και την παρουσίαση των τροφίμων που προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή καθώς επίσης και τη διαφήμισή τους (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/024, σ. 33), έθεσε τους κανόνες στον τομέα της επισημάνσεως των τροφίμων.

4 Η οδηγία αυτή ορίζει, στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α', ότι η επισήμανση των τροφίμων δεν πρέπει

«να είναι φύσεως τέτοιας ώστε να οδηγεί σε πλάνη τον αγοραστή, ιδίως:

i) ως προς τα χαρακτηριστικά του τροφίμου και ιδίως τη φύση, την ταυτότητα, τις ιδιότητες, τη σύνθεση, την ποσότητα, τη διατηρησιμότητα, την καταγωγή ή προέλευση, τον τρόπο παρασκευής ή λήψεως».

5 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, σημείο 1, της οδηγίας αυτής, η επισήμανση των τροφίμων πρέπει μεταξύ άλλων να περιλαμβάνει την ονομασία πωλήσεως, η οποία ορίζεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, ως εξής:

«1. Ονομασία πωλήσεως ενός τροφίμου είναι η ονομασία που προβλέπεται στις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που εφαρμόζονται σ' αυτό και, όταν δεν υπάρχει παρόμοια πρόβλεψη, η ονομασία που έχει καθιερωθεί από τις συνήθειες στο κράτος μέλος στο οποίο διενεργείται η πώληση στον τελικό καταναλωτή ή μια περιγραφή του προϊόντος και, εν ανάγκη, η οδηγία χρήσεώς του, η οποία πρέπει να είναι αρκετά ακριβής, για να επιτρέπει στον αγοραστή να πληροφορείται την πραγματική του φύση και να το διακρίνει από άλλα προϊόντα με τα οποία θα μπορούσε να το συγχέει.»

6 Τέλος, το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 79/112 προβλέπει:

«1. Αν η επισήμανση ενός τροφίμου δίνει έμφαση στην παρουσία ενός ή περισσοτέρων συστατικών ή στη χαμηλή περιεκτικότητα σε ένα ή περισσότερα συστατικά που είναι ουσιώδη για τα χαρακτηριστικά του τροφίμου αυτού ή αν η ονομασία του τροφίμου αυτού οδηγεί στο ίδιο αποτέλεσμα πρέπει, κατά περίπτωση, να δηλώνεται η ελάχιστη ή μέγιστη ποσότητά τους επί τοις εκατό που χρησιμοποιήθηκε κατά την παρασκευή.

Η ένδειξη αυτή αναγράφεται είτε αμέσως μετά την ονομασία πωλήσεως του τροφίμου είτε στον κατάλογο των συστατικών σε συσχετισμό με το εν λόγω συστατικό.

(...)»

7 Όσον αφορά ειδικότερα τα αλκοολούχα ποτά, οι σχετικοί με τον ορισμό, τον χαρακτηρισμό και την παρουσίασή τους κανόνες προβλέπονται από τον κανονισμό 1576/89, η τέταρτη αιτιολογική σκέψη του οποίου ορίζει ότι:

«(...) λαμβάνοντας υπόψη τη φύση των εν λόγω προϊόντων, θα πρέπει να θεσπισθούν, για την καλύτερη ενημέρωση του καταναλωτή, ειδικές διατάξεις που θα συμπληρώνουν αυτούς τους γενικούς κανόνες [εννοείται αυτούς της οδηγίας 79/112] και ιδίως να περιληφθούν στον ορισμό των προϊόντων έννοιες για την παλαίωση και τον ελάχιστο αλκοολικό τίτλο για τη διάθεση για ανθρώπινη κατανάλωση».

8 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1576/89 ως αλκοολούχο ποτό νοείται το ποτό που προορίζεται για ανθρώπινη κατανάλωση με ελάχιστο αλκοολικό τίτλο 15 % vol. Το αλκοολούχο ποτό πρέπει να λαμβάνεται είτε απ' ευθείας με απόσταξη, είτε με ανάμιξη αλκοολούχου ποτού με «ένα ή περισσότερα άλλα αλκοολούχα ποτά» ή με «ένα ή περισσότερα ποτά».

9 Κατά τον ορισμό που δίδεται από το άρθρο 1, παράγραφος 4, στοιχείο β', του κανονισμού 1576/89, whisky (ή whiskey) είναι:

«το αλκοολούχο ποτό που λαμβάνεται με απόσταξη γλεύκους σιτηρών

— που σακχαροποιείται από τη διάσταση της βύνης που περιέχει, με ή χωρίς άλλα φυσικά ένζυμα,

— που [υφίσταται ζύμωση] υπό την επίδραση μαγιάς,

— που αποστάζεται σε λιγότερο από 94,8 % vol, έτσι ώστε το προϊόν της απόσταξης να έχει άρωμα και γεύση που προέρχονται από τις χρησιμοποιηθείσες πρώτες ύλες,

και παλαιώνει επί τρία τουλάχιστον έτη σε ξύλινα βαρέλια χωρητικότητας μικρότερης ή ίσης με 700 λίτρα».

10 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, στοιχείο γ', σημείο 1, ως «αλκοολούχο ποτό σιτηρών» θεωρείται:

«1) Το αλκοολούχο ποτό που λαμβάνεται με απόσταξη γλεύκους σιτηρών που έχει υποστεί ζύμωση και το οποίο παρουσιάζει οργανοληπτικά χαρακτηριστικά που προέρχονται από τις χρησιμοποιηθείσες πρώτες ύλες.»

11 Το άρθρο 3 του κανονισμού 1576/89 ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Με εξαίρεση ορισμένα αλκοολούχα ποτά με άρκευθο, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 1, παράγραφος 4, στοιχείο ιγ', αριθμός 1, για να μπορούν να διατίθενται προς ανθρώπινη κατανάλωση μέσα στην Κοινότητα με μια από τις επωνυμίες που περιλαμβάνονται στο άρθρο 1, παράγραφος 4, τα αλκοολούχα ποτά που απαριθμούνται κατωτέρω πρέπει να έχουν τον ακόλουθο ελάχιστο κατ' όγκο αλκοολικό τίτλο, εκτός από ορισμένα συγκεκριμένα προϊόντα, των οποίων ο αλκοολικός τίτλος αναφέρεται στο παράρτημα III:

— 40 % whisky/whiskey

(...)

— 35 % αλκοολούχο ποτό σιτηρών/απόσταγμα σιτηρών

(...)

4. Πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 1992, το Συμβούλιο επανεξετάζει τον ελάχιστο αλκοολικό τίτλο του whisky/whiskey βάσει μιας μελέτης της αγοράς που πραγματοποιείται από την Επιτροπή.»

12 Το άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2, του ιδίου κανονισμού, που έχει κεντρική σημασία για την υπόθεση της κύριας δίκης, ορίζει:

«1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 6, οι επωνυμίες που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφος 4, χρησιμοποιούνται μόνο για τα αλκοολούχα ποτά που ορίζονται στο εν λόγω άρθρο, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 2, 3, 4 και 12. Αυτές οι επωνυμίες πρέπει να χρησιμοποιούνται για τον χαρακτηρισμό τους.

Τα αλκοολούχα ποτά που δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές των προϊόντων που ορίζονται στο άρθρο 1, παράγραφος 4, δεν μπορούν να φέρουν τις επωνυμίες που προβλέπονται εκεί, αλλά πρέπει να ονομάζονται "αλκοολούχα ποτά" ή "αλκοολούχα".

2. Με την επιφύλαξη μη παραπλάνησης του καταναλωτή, οι επωνυμίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να συμπληρώνονται με γεωγραφικές ενδείξεις, άλλες από αυτές της παραγράφου 3.»

13 Το άρθρο 6 του κανονισμού 1576/89 ορίζει:

«1. Ειδικές διατάξεις μπορούν να ρυθμίζουν τις ενδείξεις που προστίθενται στην επωνυμία πώλησης, και συγκεκριμένα:

— τη χρησιμοποίηση ορισμένων όρων, συντομογραφιών ή σημείων,

— τη χρησιμοποίηση ορισμένων σύνθετων όρων που περιλαμβάνουν μια γενική επωνυμία από αυτές που προσδιορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφοι 2 και 4.

2. Ιδιαίτερες διατάξεις μπορούν να ρυθμίζουν την επωνυμία των μειγμάτων αλκοολούχων ποτών και την επωνυμία των μειγμάτων ενός ποτού και ενός αλκοολούχου ποτού.

3. Οι διατάξεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 (...) (έχουν ιδίως ως σκοπό) να αποφευχθεί η δημιουργία σύγχυσης εξαιτίας των επωνυμιών που αναφέρονται στις παραγράφους αυτές, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των προϊόντων που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού.»

14 Κατά το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1576/89:

«1. Εκτός από τους εθνικούς κανόνες που θεσπίζονται σύμφωνα με την οδηγία 79/112/ΕΟΚ, η επισήμανση και η παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών που ορίζονται στο άρθρο 1, παράγραφος 4, και προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή, καθώς και η σχετική διαφήμιση, πρέπει να συμφωνούν με τις διατάξεις των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου.

2. α) Η επωνυμία πώλησης των προϊόντων που αναφέρονται στο άρθρο 1, παράγραφοι 2 και 4, είναι μια από τις επωνυμίες που προβλέπονται αποκλειστικά γι' αυτά δυνάμει του άρθρου 5 και του άρθρου 6, παράγραφος 2.

β) Όταν στην ετικέτα αναφέρεται η πρώτη ύλη που χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή της αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προέλευσης, κάθε χρησιμοποιούμενη αλκοόλη γεωργικής προέλευσης πρέπει να αναφέρεται κατά φθίνουσα τάξη, ανάλογα με τις ποσότητες που χρησιμοποιήθηκαν.

γ) Η επωνυμία πώλησης των αλκοολούχων ποτών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορεί να συμπληρώνεται με την ένδειξη "σύμμειξη", αν το αλκοολούχο ποτό προέρχεται πράγματι από σύμμειξη.

δ) Εκτός εξαιρέσεως, η διάρκεια ωρίμανσης αναφέρεται μόνον όταν αφορά το νεότερο από τα αλκοολικά συστατικά και με την προϋπόθεση ότι το προϊόν έχει υποστεί παλαίωση υπό φορολογικό έλεγχο ή υπό έλεγχο, ο οποίος παρέχει ανάλογες εγγυήσεις.»

15 Το άρθρο 8 του ιδίου κανονισμού ορίζει:

«Για να μπορούν τα αλκοολούχα ποτά που παράγονται στην Κοινότητα να διατίθενται στο εμπόριο για ανθρώπινη κατανάλωση, η περιγραφή τους δεν μπορεί να γίνεται συνδυάζοντας λέξεις ή εκφράσεις όπως "είδος", "τύπος", "τρόπος", "στυλ", "μάρκα", "γεύση" ή άλλες ανάλογες ενδείξεις, με μια από τις επωνυμίες που αναφέρονται στον παρόντα κανονισμό.»

16 Το άρθρο 9, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού ορίζει ότι τα αλκοολούχα ποτά που απαριθμεί, μεταξύ των οποίων το whisky, όταν έχουν υποστεί προσθήκη αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προελεύσεως, δεν επιτρέπεται να φέρουν στη συσκευασία τους, υπό οποιαδήποτε μορφή, τη γενική ονομασία που επιφυλάσσεται για τα απαριθμούμενα ποτά.

17 Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 1576/89:

«1. Τα αλκοολούχα ποτά που προορίζονται για εξαγωγή πρέπει να πληρούν τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.»

18 Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 1014/90 της Επιτροπής, της 24ης Απριλίου 1990, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής για τον ορισμό, τον χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών (ΕΕ L 105, σ. 9), είναι κανονισμός εφαρμογής του κανονισμού 1576/89, ο οποίος τροποποιήθηκε κατ' αρχάς με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1781/91 της Επιτροπής, της 19ης Ιουνίου 1991 (ΕΕ L 160, σ. 5), στη συνέχεια δε με τον κανονισμό (ΕΚ) 2675/94 της Επιτροπής, της 3ης Νοεμβρίου 1994 (ΕΕ L 285, σ. 5).

19 Κατά τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1014/90:

«(...) κατά τον καθορισμό των διευκρινίσεων και των συμπληρωματικών αυτών κανόνων [σε σχέση με τον κανονισμό 1576/89], πρέπει καταρχήν να τηρούνται τα κριτήρια που ελήφθησαν υπόψη κατά την έγκριση του ίδιου του κανονισμού (ΕΟΚ) 1576/89· (...) ένα άλλο κριτήριο πρέπει να αποτελεί η μέριμνα αποφυγής κάθε δυνατότητας συγχύσεως ως προς τις ενδείξεις που αναφέρονται στην ετικέτα καθώς και οι εγγυήσεις στον καταναλωτή της όσο το δυνατόν σαφέστερης και πληρέστερης πληροφορήσεως όσον αφορά την ετικέτα.»

20 Το άρθρο 7β του κανονισμού 1014/90, που προστέθηκε με τον κανονισμό 1781/91 (βλ. διορθωτικό στο φύλλο ΕΕ 1992, L 291, σ. 22), ορίζει, στην παράγραφο 1:

«Κατ' εφαρμογή του άρθρου 6, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1576/90, μία γενική ονομασία που υπεισέρχεται στη σύνθεση συνθέτου όρου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρουσίαση αλκοολούχου ποτού μόνο εφόσον η αλκοόλη του ποτού αυτού προέρχεται αποκλειστικά από το αλκοολούχο ποτό, που αναφέρεται στο σύνθετο όρο.»

21 Τέλος, το άρθρο 7γ του κανονισμού 1014/90, που προστέθηκε με τον κανονισμό 2675/94, ορίζει:

«Όταν ένα από τα αλκοολούχα ποτά που αναφέρονται στο άρθρο 9 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1576/89 αναμιγνύεται με:

— ένα ή περισσότερα αλκοολούχα ποτά που ορίζονται στο άρθρο 1, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1576/89 ή/και

— ένα ή περισσότερα προϊόντα απόσταξης γεωργικής προέλευσης,

η ονομασία πώλησης "αλκοολούχο" ή "αλκοολούχο ποτό" πρέπει να αναγράφεται χωρίς άλλους χαρακτηρισμούς στην ετικέτα, σε εμφανές σημείο, κατά τρόπο ευκρινή και ευανάγνωστο.»

22 Η Cofepp είναι δικαιούχος του σήματος Gold River, που κατατέθηκε στις 30 Μαρτίου 1988, το οποίο προσδιορίζει οίνους, οινοπνευματώδη ποτά, λικέρ και ειδικότερα whisky, το οποίο χρησιμοποιεί για τον προσδιορισμό ποτού με ελάχιστο αλκοολικό τίτλο 30°, παραγόμενο με ανάμειξη διαφόρων ειδών whisky από τη Σκωτία, τον Καναδά και τη Βόρεια Αμερική και νερού. Στην επισήμανση των φιαλών του ποτού αυτού περιλαμβάνονται οι λέξεις «Blended Whisky Spirit» και «spiritueux au whisky» (αλκοολούχο ποτό με whisky).

23 Η The Scotch Whisky Association διαπίστωσε δύο φορές, το 1992 και το 1993, μέσω δικαστικού κλητήρα ότι η Prisunic SA διέθετε προς πώληση, από διάφορα καταστήματα στο Παρίσι, αλκοολούχα ποτά με το σήμα Gold River στα ίδια ράφια με τα whisky.

24 Η The Scotch Whisky Association άσκησε αγωγή ενώπιον του tribunal de grande instance de Paris κατά των εταιριών Cofepp, Prisunic SA και Centrale d'achats et de services alimentaires SARL (Casal), ζητώντας μεταξύ άλλων να διαπιστωθεί ότι οι εταιρίες αυτές προέβησαν σε πράξεις αθεμίτου ανταγωνισμού έναντι αυτής.

25 Κατά τη The Scotch Whisky Association, εφόσον ο κανονισμός 1576/89 καθορίζει σε 40 % τον ελάχιστο αλκοολικό τίτλο για το whisky, αντιβαίνει προς τον κανονισμό αυτό η διάθεση στο εμπόριο ποτού με αλκοολικό τίτλο 30° με ονομασία που περιλαμβάνει τη λέξη «whisky».

26 Η Cofepp διατείνεται ότι, από της ενάρξεως της ισχύος του κανονισμού 1576/89, δεν χρησιμοποιεί πλέον την ονομασία «whisky» για τη διάθεση στο εμπόριο whisky με μειωμένη περιεκτικότητα σε οινόπνευμα. Αντ' αυτής χρησιμοποιεί την ονομασία «Blended Whisky Spirit» στ' αγγλικά και «spiritueux au whisky» στα γαλλικά, ονομασίες τις οποίες θεωρεί ως σύμφωνες προς τον κανονισμό 1576/89. Ισχυρίζεται ότι ο κανονισμός αυτός δεν είναι σαφής, καθόσον ο κανονισμός 2675/94 εκδόθηκε προς καθορισμό των ποτών για τα οποία μπορεί να χρησιμοποιείται η ονομασία «αλκοολούχο ποτό» χωρίς άλλο προσδιορισμό στην επισήμανσή τους. Η Cofepp ερμηνεύει τον κανονισμό 1576/89 υπό την έννοια ότι αυτός επιτάσσει διάκριση μεταξύ, αφενός, της προσθήκης αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προελεύσεως, οπότε απαγορεύεται η χρησιμοποίηση του όρου whisky στην ονομασία του οινοπνευματώδους ποτού, και, αφετέρου, της αραιώσεως του σχετικού ποτού. Η αραίωση στην οποία προβαίνει η ίδια με προσθήκη ύδατος, μειώνοντας από 40° σε 30° τον αλκοολικό τίτλο του μείγματος διαφόρων whisky το οποίο διαθέτει στο εμπόριο, δεν επηρεάζεται από την απαγόρευση χρησιμοποιήσεως του γενικού όρου «whisky».

27 Εκτιμώντας ότι η λύση της διαφοράς απαιτεί ερμηνεία του κανονισμού 1576/89, το tribunal de grande instance de Paris αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Ενόψει της ευρωπαϊκής κανονιστικής ρυθμίσεως και, ειδικότερα, του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1576/89 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1989, μπορεί ο γενικός όρος "whisky" να περιλαμβάνεται μεταξύ των λέξεων που χρησιμοποιούνται για την ονομασία με την οποία πωλούνται οινοπνευματώδη ποτά αποτελούμενα αποκλειστικά από whisky αραιωμένο με νερό, με αποτέλεσμα ο κατ' όγκο αλκοολικός τίτλος του ποτού να είναι μικρότερος από 40°;»

28 Προς απάντηση στο ερώτημα αυτό επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι το Gold River αποτελεί αλκοολούχο ποτό κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, του κανονισμού 1576/89, οπότε εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αυτού.

29 Στη συνέχεια, πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 1576/89 επιτρέπει την ονομασία «whisky» μόνο για τα αλκοολούχα ποτά που πληρούν τις προϋποθέσεις των άρθρων 1, παράγραφος 4, στοιχείο β', και 3, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού.

30 Επομένως, ποτό όπως το Gold River, αποτελούμενο αποκλειστικά από whisky αραιωμένο με νερό, με αποτέλεσμα ο κατ' όγκο αλκοολικός τίτλος του να είναι μικρότερος από 40°, δεν είναι «whisky» υπό την έννοια του κανονισμού 1576/89 και δεν μπορεί να πωλείται με την ονομασία αυτή, πράγμα το οποίο εξάλλου δεν αμφισβητείται στο πλαίσιο της διαφοράς της κυρίας δίκης.

31 Το άρθρο 5, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, πρώτη και δεύτερη φράση, του κανονισμού 1576/89 ορίζει ότι τα ποτά που δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές του άρθρου 1, παράγραφος 4, δεν μπορούν να φέρουν τις ονομασίες που προβλέπονται εκεί, αλλά πρέπει να ονομάζονται «αλκοολούχα ποτά» ή «αλκοολούχα».

32 Κατά την Cofepp, το άρθρο 5, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, δεύτερη φράση, του κανονισμού 1576/89 έχει την έννοια ότι τα ποτά περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο αυτό πρέπει να περιλαμβάνουν στην ονομασία πωλήσεώς τους τις λέξεις «αλκοολούχα ποτά» ή «αλκοολούχα», αλλά και ότι μπορούν να προστίθενται σ' αυτές και άλλες, όπως η λέξη «whisky», δεδομένου ότι η διάταξη αυτή δεν ρυθμίζει την προσθήκη άλλων λέξεων που πληροφορούν τον καταναλωτή σχετικά με τα συστατικά του μείγματος, ιδίως δε σχετικά με τη μοναδική οινοπνευματώδη ουσία την οποία περιέχει το οικείο ποτό.

33 Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Όπως ανέφερε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 17 και 18 των προτάσεών του, το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 1576/89 ορίζει ότι προϊόντα όπως το Gold River πρέπει να φέρουν την ονομασία «αλκοολούχο ποτό» ή «αλκοολούχο» και ότι αποκλείεται η χρησιμοποίηση των ονομασιών περί των οποίων γίνεται λόγος στο άρθρο 1, παράγραφος 4, του κανονισμού, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι η λέξη «whisky» δεν μπορεί να περιλαμβάνεται στην ονομασία πωλήσεως του προϊόντος αυτού.

34 Η Cofepp και η Γαλλική Κυβέρνηση στηρίζονται, επίσης, στο άρθρο 6 του κανονισμού 1576/89, κατά το οποίο ειδικές διατάξεις μπορούν να διέπουν τις ενδείξεις που προστίθενται στην ονομασία πωλήσεως, διατεινόμενες ότι η χρήση ενδείξεων οι οποίες προστίθεται στην ονομασία πωλήσεως «αλκοολούχο ποτό» ή «αλκοολούχο» που επιβάλλει το άρθρο 5, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, δεύτερη φράση, του κανονισμού 1576/89 επιτρέπεται, εφόσον οι διατάξεις του άρθρου 6 δεν αποκλείουν ρητά τη χρησιμοποίησή τους.

35 Επ' αυτού πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως παρατήρησε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 23 έως 25 των προτάσεών του, η προσθήκη ενδείξεων στην ονομασία πωλήσεως δεν είναι ελεύθερη.

36 Αφενός, μια τέτοια προσθήκη προϋποθέτει άδεια της Επιτροπής στο πλαίσιο της προβλέπουσας παρέκκλιση εξουσίας που της απονέμεται με το άρθρο 6, παράγραφος 1, του κανονισμού 1576/89.

37 Πράγματι, από την απόφαση της 7ης Ιουλίου 1993, C-217/91, Ισπανία κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-3923, σκέψη 20), προκύπτει ότι η περιεχόμενη στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 1576/89 απαγόρευση χρησιμοποιήσεως ονομασίας περί της οποίας γίνεται λόγος στο άρθρο 1, παράγραφος 4, του κανονισμού για τον προσδιορισμό αλκοολούχων ποτών άλλων πλην των μνημονευόμενων στο άρθρο αυτό ισχύει πλήρως, με μόνη επιφύλαξη ότι το Συμβούλιο θέλησε να παράσχει τη δυνατότητα στην Επιτροπή να παρεκκλίνει από το άρθρο αυτό ρητά στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που της απονέμει το άρθρο 6, παράγραφος 1.

38 Αφετέρου, από το γράμμα του άρθρου 6 του κανονισμού 1576/89 προκύπτει ότι η προβλεπόμενη από την παράγραφο 1 εξουσία της Επιτροπής να παρεκκλίνει από τη σχετική ρύθμιση περιορίζεται, κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3, από την ανάγκη να αποφεύγεται η δημιουργία συγχύσεως εξαιτίας ονομασιών πωλήσεως που περιλαμβάνουν συμπληρωματικές ενδείξεις, «λαμβανομένων ιδίως υπόψη (...) των προϊόντων που υφίστανται κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού».

39 Επομένως, η χρήση συμπληρωματικής ενδείξεως όπως η λέξη «whisky» στην ονομασία πωλήσεως αποκλείεται από το άρθρο 5 του κανονισμού 1576/89, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που στηρίζονται στο άρθρο 6 του κανονισμού, οι οποίες όμως ουδόλως αφορούν την παρούσα υπόθεση.

40 Εξάλλου, η Cofepp υποστήριξε ότι το άρθρο 5 του κανονισμού 1576/89 δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει τη χρησιμοποίηση γενικού όρου περί του οποίου γίνεται λόγος στο άρθρο 1, παράγραφος 4, του κανονισμού στην ονομασία πωλήσεως ποτού που δεν πληροί τις ισχύουσες για το επίμαχο προϊόν προδιαγραφές, διότι στον κανονισμό υφίσταται χωριστή διάταξη η οποία προβλέπει σχετικά τη μόνη ρητή απαγόρευση. Έτσι, το άρθρο 9 του κανονισμού 1576/89 απαγορεύει ρητά τη χρησιμοποίηση γενικών όρων που πρέπει να περιλαμβάνονται, όπως η λέξη «whisky», στην παρουσίαση αλκοολούχου ποτού αποτελούμενου από το εν λόγω προϊόν και από αιθυλική αλκοόλη γεωργικής προελεύσεως. Η ύπαρξη μιας τέτοιας διατάξεως δεν θα εδικαιολογείτο αν το άρθρο 5 περιελάμβανε ήδη παρόμοια απαγόρευση.

41 Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Πράγματι, το άρθρο 5 διέπει την ονομασία πωλήσεως, ενώ το άρθρο 9 προβλέπει, όσον αφορά την παρουσίαση του προϊόντος στο σύνολό του, γενική απαγόρευση χρησιμοποιήσεως του σχετικού όρου με οποιαδήποτε μορφή.

42 Στη συνέχεια, η Cofepp στηρίζεται στον τροποποιημένο κανονισμό 1014/90, ο οποίος αποτελεί κανονισμό εφαρμογής του κανονισμού 1576/89, διατεινόμενη ότι, εφόσον το άρθρο 7β του κανονισμού 1014/90, που προστέθηκε με τον κανονισμό 1781/91, προβλέπει ότι μια γενική ονομασία που υπεισέρχεται στη σύνθεση συνθέτου όρου μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παρουσίαση αλκοολούχου ποτού εφόσον το οινόπνευμα του ποτού αυτού προέρχεται αποκλειστικά από το ποτό που αναφέρεται στον σύνθετο όρο, ένα προϊόν στο οποίο η μόνη ουσία που περιέχει οινόπνευμα είναι το whisky πρέπει να μπορεί να περιλαμβάνει τη λέξη αυτή στην ονομασία πωλήσεώς του. Εξάλλου, δεδομένου ότι το άρθρο 7γ, που προστέθηκε με τον κανονισμό 2675/94, αποκλείει τη χρησιμοποίηση ονομασίας πωλήσεως που δεν περιλαμβάνει άλλους χαρακτηρισμούς στην επισήμανση προκειμένου για αλκοολούχα ποτά που αναμειγνύονται με άλλα αλκοολούχα ποτά ή με αποστάγματα γεωργικής προελεύσεως, η προσθήκη περαιτέρω χαρακτηρισμών στην ονομασία πωλήσεως επιτρέπεται σε όλες τις περιπτώσεις.

43 Όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 43 των προτάσεών του, οι λέξεις «αλκοολούχο ποτό με whisky» δεν αποτελούν σύνθετο όρο κατά την έννοια του άρθρου 7β του κανονισμού 1014/90. Κατ' αρχάς, από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1781/91 προκύπτει ότι ο κανονισμός αυτός έχει εφαρμογή στα λικέρ. Κατόπιν, με τις λέξεις «σύνθετος όρος» ο κοινοτικός νομοθέτης εννοεί τη σύνδεση της ονομασίας δύο διαφορετικών ποτών και όχι

των λέξεων «αλκοολούχο» και «whisky», το οποίο είναι το ίδιο αλκοολούχο ποτό. Όσον αφορά το άρθρο 7γ του κανονισμού 1014/90, που προστέθηκε με τον κανονισμό 2675/94, τούτο αφορά προϊόντα που δεν έχουν σχέση με μείγματα από whisky και νερό και εντάσσεται, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού 2675/94, σε γενικό πλαίσιο αποσκοπούν στην εξασφάλιση του θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ των προστατευόμενων παραδοσιακών αλκοολούχων ποτών και των υπολοίπων και στην αποφυγή δημιουργίας συγχύσεως στους καταναλωτές. Δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως βάση για ερμηνεία η οποία να καθιστά άνευ αντικειμένου το άρθρο 5 του κανονισμού 1576/89 και θα οδηγούσε σε αποτέλεσμα αντίθετο προς τους σκοπούς αυτούς.

44 Τέλος, η Cofepp στηρίζεται στην οδηγία 79/112 και ιδίως στο άρθρο 5, παράγραφος 1, υποστηρίζοντας ότι δικαιούται να χρησιμοποιεί τις λέξεις «με whisky» στην ονομασία πωλήσεως του προϊόντος Gold River. Κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας, η ονομασία πωλήσεως ενός τροφίμου είναι εκείνη που προβλέπεται από τις ισχύουσες δεσμευτικές διατάξεις, ενώ, ελλείψει μιας τέτοιας ονομασίας, αποτελείται από περιγραφή του τροφίμου.

45 Δεδομένου ότι το άρθρο 5 του κανονισμού 1576/89 αποτελεί δεσμευτική διάταξη στον τομέα της ονομασίας πωλήσεως ποτού όπως το Gold River, δεν είναι δυνατή η χρησιμοποίηση περιγραφικής ονομασίας για το ποτό αυτό.

46 Όσον αφορά την οδηγία 79/112, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 7, παράγραφος 1, αυτής, όταν η επισήμανση ενός τροφίμου δίνει έμφαση στην παρουσία ή στη χαμηλή περιεκτικότητα ενός ή περισσότερων συστατικών που είναι ουσιώδη για τα χαρακτηριστικά του τροφίμου αυτού ή όταν η ονομασία του εν λόγω τροφίμου οδηγεί στο ίδιο αποτέλεσμα, πρέπει να δηλώνεται, κατά περίπτωση, η ελάχιστη ή η μέγιστη ποσότητά τους, ως εκατοστιαίο ποσοστό, που χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή του προϊόντος, αυτή δε η ένδειξη πρέπει να περιλαμβάνεται στην επισήμανση είτε αμέσως μετά την ονομασία πωλήσεως του τροφίμου είτε στον κατάλογο των συστατικών.

47 Συνεπώς, ναι μεν, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 1576/89, η λέξη «whisky» δεν μπορεί να περιλαμβάνεται με οποιοδήποτε τρόπο στην ονομασία πωλήσεως προϊόντος όπως το Gold River, κατ' εφαρμογήν όμως του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 79/112 μπορεί να περιλαμβάνεται στην επισήμανση του προϊόντος αυτού, με την επιφύλαξη που διατυπώνει με γενικό τρόπο το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 79/112, κατά την οποία η επισήμανση τροφίμου δεν πρέπει να είναι φύσεως τέτοιας ώστε να οδηγεί σε πλάνη τον καταναλωτή όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του τροφίμου και, ιδίως, ως προς τη φύση και τις ιδιότητές του. Επ' αυτού, πρέπει να διευκρινιστεί, όπως ανέφερε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 33 των προτάσεών του, ότι ο κανονισμός 1576/89 αποτελεί ειδική διάταξη, οπότε υπερέχει της οδηγίας 79/112. Κατά συνέπεια, ναι μεν η λέξη «whisky» μπορεί να περιλαμβάνεται χωρίς επιφύλαξη στον κατάλογο των συστατικών, η σχετική αναφορά όμως δεν μπορεί να τίθεται αμέσως μετά την ονομασία πωλήσεως παρά μόνο με διαφορετικό και πιο διακριτικό τρόπο, γιατί διαφορετικά θα καθίστατο άνευ αντικειμένου η απαγόρευση χρησιμοποιήσεως της λέξεως «whisky» στην ονομασία πωλήσεως.

48 Επομένως, προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 5 του κανονισμού 1576/89 απαγορεύει τη χρησιμοποίηση του γενικού όρου «whisky» στην ονομασία πωλήσεως αλκοολούχου ποτού το οποίο περιέχει whisky αραιωμένο με νερό, με κατ' όγκο αλκοολικό τίτλο μικρότερο του 40 %, ή την προσθήκη του όρου «whisky» στην ονομασία «αλκοολούχο» ή «αλκοολούχο ποτό» την οποία φέρει ένα τέτοιο ποτό.

Επί των δικαστικών εξόδων

49 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γαλλική, η Γερμανική, η Ισπανική, η Ιρλανδική, η Ιταλική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε, με διάταξη της 23ης Φεβρουαρίου 1996, το tribunal de grande instance de Paris, αποφαίνεται:

Το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1576/89 του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1989, για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, τον χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών, απαγορεύει τη χρησιμοποίηση του γενικού όρου «whisky» στην ονομασία πωλήσεως αλκοολούχου ποτού το οποίο περιέχει whisky αραιωμένο με νερό, με κατ' όγκο αλκοολικό τίτλο μικρότερο του 40 %, ή την προσθήκη του όρου «whisky» στην ονομασία «αλκοολούχο» ή «αλκοολούχο ποτό» την οποία φέρει ένα τέτοιο ποτό.

Gulmann Wathelet Moitinho de Almeida

Jann Sevón

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 16 Ιουλίου 1998.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

C. Gulmann